

(อม.๓๐)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๖๙/๒๕๖๐
คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๔๐/๒๕๖๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๖ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายอำนาจ ทองมา ผู้คัดค้าน

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด
และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่ง
และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใด
ในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้คัดค้านให้การรับสารภาพ

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำให้การของผู้คัดค้านแล้ว เห็นว่า คดีวินิจฉัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องเรียกพยานมาไต่สวน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้คัดค้านยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่ง แต่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบกรณีดังกล่าวต่อผู้ร้องแล้ว แต่ผู้คัดค้านเพิกเฉย

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า ... (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔ (๗) (ข) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ อันเป็นช่วงเวลาที่ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม แม้อันต่อมาผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมประกาศฉบับเดิม แต่ประกาศฉบับใหม่ยังคงกำหนดให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้คัดค้านจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง วันพ้นจากตำแหน่ง และวันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ผู้คัดค้านเคยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่ง ย่อมทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้คัดค้านกลับไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องแล้ว แต่ผู้คัดค้านเพิกเฉย พฤติการณ์ดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้คัดค้านมีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหน้าที่สำคัญของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องปฏิบัติ อันเป็นมาตรการในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้เกิดการตรวจสอบผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี มีผลห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง

นอกจากนี้ การกระทำของผู้คัดค้านซึ่งจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ยังเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ด้วย ส่วนที่ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้คัดค้านในข้อหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่ง องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากกว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้ อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ซึ่งใช้บังคับแก่คดีนี้ มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และไม่ได้บัญญัติอายุความไว้

เป็นการเฉพาะ จึงต้องบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในเวลา
ที่กระทำความผิดที่กำหนดว่า ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายในกำหนดอายุความห้าปี
นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ แม้มาตรา ๙๕ (๔) ไม่ใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับโทษ
ที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด แต่ก็เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับระยะเวลาที่บุคคลอาจต้องรับโทษอาญา
ซึ่งเกี่ยวพันกับบทกำหนดโทษและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้การดำเนินคดีอาญา
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วให้อายุความสะดุดหยุดลง
ย่อมทำให้ระยะเวลาที่บุคคลอาจต้องรับโทษอาญาเพิ่มขึ้นหรือหนักกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ จึงต้องใช้บทบัญญัติเรื่องอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๙๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่เกิดความผิด เมื่อผู้คัดค้านมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ
ต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๕ แต่ผู้คัดค้านไม่ยื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงถือว่า
ผู้คัดค้านกระทำความผิดในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ อันเป็นวันถัดจากวันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐
อันเป็นการยื่นคำร้องภายในกำหนดอายุความห้าปีนับแต่วันที่ผู้คัดค้านกระทำความผิดก็ตาม แต่เมื่อ
ไม่ได้ตัวผู้คัดค้านมาศาลภายในอายุความห้าปีนับแต่วันที่ผู้คัดค้านกระทำความผิด คดีส่วนอาญาที่ขอให้
ลงโทษผู้คัดค้านในข้อหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่ง
จึงขาดอายุความ ย่อมไม่อาจลงโทษผู้คัดค้านได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕
วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

พิพากษาว่า นายอำนาจ ทองมา ผู้คัดค้าน จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่ง
และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้คัดค้าน
ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

ซึ่งเป็นวันที่ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้คัดค้านให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้ มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก.

นายสรรทัศน์ เอี่ยมวรชัย

นายสมชาติ ธีญญาวินิชกุล

นายวีรวิทย์ สายสมบัติ

นายปกรณ์ สุวรรณพรหมา

นายธีระ เบญจรัศมีโรจน์

นายรังสรรค์ กุลาเลิศ

นายชัยรัตน์ ศีลาถาย

นายสมเกียรติ เจริญสุวรรณ

นายภาติยะ ดวงมณี